

Александров Ю.В., доцент, доцент кафедри соціології та психології факультету № 6 права та масових комунікацій Харківського національного університету внутрішніх справ.

Рівень розвитку мислення та фізичної підготовленості молодших школярів.

Анотація. В статті розкривається взаємозв'язок між рівнем фізичної підготовки та розвитком мислення молодших школярів.

Ключові слова. Рівень розвитку мислення, рівень фізичної підготовленості,

Постановка проблеми. Багато дослідників відмічають, що в Україні наразі наряду з погіршенням стану здоров'я дітей відмічається зниження рівня розвитку психологічних здібностей та фізичної підготовленості. У зв'язку з цим актуальною становиться проблема вивчення рівня фізичного розвитку школярів, особливо молодших класів та ступеню проявлення їх психологічних якостей, таких як мислення, увага, пам'ять та інші.

— це процес опосередкованого й узагальненого відображення у мозку людини предметів об'єктивної дійсності в їх істотних властивостях, зв'язках і відношеннях. Мислення людини протягом життя не залишається незмінним, воно має вікову динаміку, що дозволяє розглядати види мислення як рівні його розвитку (генеза). Виділяють три основних рівні розвитку мислення: наочно-дійовий; наочно-образний; словесно-логічний. Мислення молодших школярів характеризують як конкретно-образне. Конкретність мислення молодших школярів виявляється в тому, що певну розумову задачу вони можуть розв'язати, тільки виходячи з означених словами конкретних предметів, їх зображень або уявлень.

Фізична підготовленість - це показник розвитку основних рухових якостей та навичок, результат фізичної підготовки.

Молодшим шкільним віком прийнято вважати вік дітей приблизно від 7 до 10-11 років, що відповідає рокам їх навчання в початкових класах. Це вік відносно спокійного та рівномірного фізичного розвитку. У цей період відбувається активне анатомо-фізіологічне дозрівання організму. Відбувається функціональне вдосконалення мозку. Узагальнюючи, можна сказати, що у дітей семи-десяти років основні властивості нервової системи за своїми характеристиками наближуються до властивостей нервової системи дорослих, хоч самі по собі ці характеристики ще не дуже стійкі.

У цьому віці також відбуваються істотні зміни в органах і тканинах тіла, що підвищує фізичну витривалість дитини. Що стосується особливостей анатомо-фізіологічного дозрівання, слід звернути увагу й на те, що дрібні м'язи розвиваються досить повільно, внаслідок чого дітям важко виконувати рухи, які вимагають чіткої координації [1].

Молодший шкільний вік містить в собі, як зазначає Б. Г. Ананьєв, значний потенціал розумового розвитку дітей [2].

У роботі з дітьми молодшого шкільного віку важливе місце займає розвиток мислення, що складається в переході від наочно-образного до словесно-логічного, розміркованого мислення, остаточне формування якого відбувається вже в підлітковому віці. Своєчасному формуванню та успішній перебудові всіх психічних процесів значною мірою сприяє цілеспрямована рухова діяльність [3, 4, 5] Дешл С.А., 1982).

Окрім формування життєво необхідних навичок ходьби, бігу, стрибків, метань, на уроках фізичної культури необхідно навчити дітей зберігати правильну поставу, аналізувати м'язові відчуття, контролювати свої дії, вирішувати тактичні завдання.

У цьому віці у дітей ще слабо розвинена стійкість уваги. Їм властива висока емоційність, сильно розвинена потреба в рухах. При неможливості задовольнити цю потребу у дитини наростає м'язова напруга, погіршується увага, швидко настає стомлення. Опір стомленню здійснюється у молодших школярів за рахунок рухів, які є захисною фізіологічною реакцією на перенапруження. В цьому випадку ніякі заборони і зауваження вчителі не допоможуть. Допоможуть тільки вправи.

Питання взаємозв'язку в розвитку пізнавальних здібностей дитини та фізичних якостей розглядалася багатьма авторами [6, 7]

Мета дослідження. Завдання дослідження. Визначити рівень фізичної підготовленості та ступень розвитку мислення у дітей молодшого шкільного віку.

Для визначення рівня фізичної підготовленості використовувалися тести Л. П. Сергієнко [8, 9].

Отримані результати свідчать, що існують достовірні відмінності в результатах тестування фізичних здібностей між учнями другого та першого класів. Це стосується і хлопців і дівчат.

Разом з тим визнано, що школярі молодших класів мають низький рівень розвитку швидкості, витривалості, низький рівень гнучкості. Вони мають нижчий за середній рівень розвитку сили, спритності.

Що стосується розвитку мислення у дітей молодшого шкільного віку, то рівень мислення визначався за показниками здібності до класифікації та аналізу за результатами виконання тесту «Виключення понять».

Аналіз отриманих результатів рівня розвитку мислення школярів 1-х і 2-х класів показав низький рівень розвитку мислення у хлопців обох досліджуваних класів та середній рівень у дівчат 2-х класів.

Висновки з даного дослідження. Результати дослідження підтверджують висновки багатьох вчених про взаємозв'язок рівня фізичної підготовки дітей молодшого шкільного віку та рівень їх розвитку мислення.

1. Александров Ю. В. Психологія розвитку : Навчальний посібник / Ю. В. Александров. – Х. : ФОП Панов А.М. , 2015. С 201 – 202.

2. Ананьев Б. Г. Человек как предмет познания / Б. Г. Ананьев. СПб. : Питер, 2001. – 288с.

3. Дешл С.А. - Розвиток силових здібностей в учнів 1-3 кл. // Фізична культура в школі .- 1982 .- № 4.-С .29-34.
4. Дешл С.А. - Розвиток спритності у молодших школярів // Фізична культура в школі .- 1982 .- № 8.-С.19-21.
5. Дешл С.А. - Розвиток швидкості у молодших школярів // Фізична культура в школі .- 1982 .- № 11.-С.19-23.
6. Ильина Г. В. Взаимосвязь развития познавательной способности и физических качеств у старших дошкольников и младших школьниковю Сибирский педагогический журнал № 10 /2011. С197-203с
7. Швець О.П. Розвиток фізичних якостей молодших школярів у процесі фізичного виховання на засадах системного підходу : автореф. дис. На здобуття наук. Ступеня канд. Наук з фізичн. Вихов. І спорту : спец. 24.00.02. Фізична культура, фізичне виховання різних груп населення / О. П. Швець. – Івано-Франковськ, 2011 – 19с.
8. Сергієнко Л. П. Тестування рухових здібностей школярів / Л. П. Сергієнко. – К. : Олімпійська література, 2001. – 502с.
9. Сергієнко Л. П. Практикум з психології спорту : Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів фізичного виховання і спорту / Л. П. Сергієнко. – Харків : «ОВС», 2008.– 256с.